

दुरासद इ० दुःखेनासद्यतेऽसौ दुर+आ+सद-कर्मणि क ।

विष्णे २नारिकेलवृक्षे च । शब्दार्थं स्त्री राजनि० ।

४दुरारोहणीये ति० “सुप्रसिद्धः स्यादफवः फवयान्
‘आहुदाराहः’ भा०षा० १४०० ।

दुरारोह स्त्री० दुःखेनासद्यते दुर+आ+रह-खल् ।

१वरटे स्त्रियां जातित्वात् ङीप् । २नीवज्ज्यां स्त्री

राजनि० शयःलम्बितव्ये स्त्री तिक्का० । ४दुरारोहणीये

ति० “दुरारोहं पदं राक्षं सर्वलोकनमस्कृतम्” कामन्द०

भावे खल् । ५दुःखेनारोहणे पु० ।

दुरात्मभा(त्वा) स्त्री दुःखेनात्मभ्यते स्मृयते असौ दुर+आ+

त्म-खल् आगमविधेरनित्यात्वात् वा सुम् । (आलङ्करी)

१कतायाम् राजनि० । “दुरात्मभा कटुस्तिक्ता चारोण्या

नधुरान्तिक्ता । वातगुल्मप्रमेहाणां नाशिनी परिकी-

र्तिता” राजनि० । “यवासश्च गुणैस्तुत्या दुधैरक्ता

दुरात्मभा” भावप्र० २दुःखार्थनीयमात्रे ति० । “पूर्णं

श्यामा निवृत्तीनी कटी सप्ता दुरात्मभा” सुश्रु० “तीक्ष्ण-

वीर्यास्तु भूतानां दुरात्मभाः सकृदृक्ताः” भा०सु०

६दृष्य० । [कस्यतः ।

दुरात्मपु पु० दुष्ट आत्मपः प्रा०ष० । नातिवचने शब्दार्थ-

दुरात्म्य न० अत्र-गत्वाद्भावे ण्यत् दुष्टमात्म्यं मतिः प्रा०ष० ।

‘दुष्टमती’ “सुविततस्य मनामहेऽतिसेतं दुरात्म्यम्” अ-

६।४।२ “दुरात्म्यं दुष्टमतिस्” भा० ।

दुराशय पु० प्रा०ष० । १दुष्टे आशये “स्तुटनिर्भिन्नदुराशयो-

ऽयमः नाशः । दुष्ट आशयो यस्य प्रादि० व० । २दुराशय-

वृत्ते ति० “उपेयियान् मूलमग्रेषमूलं दुराशयः कामद-

बाह्विप्रपञ्च” भाग० १२।१।१५

दुराशा स्त्री प्रा०ष० । दुष्प्रायामाशायाम् ।

दुरासद ति० दुःखेनासद्यतेऽसौ दुर+आ+सद-कर्मणि

खल् । १दुष्प्राये २दुगम्ये “लिखोचनैर्कायतया दुरा-

सदः” “य नभूय दुरासदः परैः” रघुः । “सम्बयानमपि

वदुदरासदम्” भाषः । “पाप्राटव्या दुरासदाया

द्वतः” नबोदयः ।

दुरित न० दुष्टमितं गमनं नरकादिस्थानप्राप्तिरकात् । १प्राप्ते

२तद्वति ति० अमरः । “दुरितैरपि कर्तृमात्रसात् प्रव-

तन्ते नृपसूदनवो हि यत्” रघुः । “नहानदीप्रवाहनिव

सर्वदुरिततापहरम्” काद० । “कामीवाह्नीपराधः स दहति

दुरितं शम्भोवः शरान्मिः” अमरदश०

दुरितदमनी स्त्री दुरितं दम्यतेऽनया दम-वरणे ण्युट्

दमीप् । १यमीदृशे राजनि० २पापदमनसाधनमात्रे ति०

स्त्रियां ङीप् ।

दुरितारि इति० १दुरितनाशके । २जैनानां शासनदेवताभेदे च ।

“यक्रैश्वर्यजिता बाला दुरितारिश्च कालिका । महाकाली

श्यामा शान्ता भुक्तुष्टिस्तुतारका । आकाशा मानवी चण्डा

विदिता चाङ्गुली तथा । कन्दर्पनिर्वाणबला धारिणी

धरणिप्रिया । नरदनाऽयं गान्धार्यम्बिका पद्मावती तथा ।

सिद्धार्थिका चेति जैन्यः क्रमाच्छासनदेवताः” हेमच० ।

दुरिष्ट न० दुष्टमितं यत्तः । अविचारार्थं यत्तः । “देवद्विज

पितृद्वेष्टा रत्नदूषयिता च यः । स याति क्षमिभण्णे

वै क्षमीशे च दुरिष्टवदिति” विष्णुप०

दुरिष्टि स्त्री दुष्टा इष्टिः प्रा०ष० । अशास्त्रोपे यागे “पाहि

इरिष्ट्यै” यजु० २।२० । पञ्चमर्थे चतुर्थी ।

दुरीश पु० दुष्ट ईशः प्रा०ष० । निन्दिते प्रभौ

दुरीषणा स्त्री दुष्टा ईषणा प्रा०ष० । श्रापे शब्दार्थकस्यतः ।

दुरु पु० पर्वतभेदे । “शृङ्गवान् मन्दरो नीलो निषधोदुह-

र्दक्षया” भा०सु० १६।५० । दर्दुरक्षयेत्येव पाठः साधुः ।

दुरुक्त न० दुष्टकृतं प्रा०ष० । दुष्टवचने “दुरुक्तभाषाभिहितैः

प्राप्नुवन्ति सुदुष्कृतम्” भा०सु० ५०२० ।

दुरुच्छेद ति० दुःखेन उच्छिद्यतेऽसौ दु+उदु+क्षिद-कर्मणि

खल् । १दुर्गरे भावे खल् । २दुःखेन वारणे पु० ।

दुरुत्तर ति० दुःखेनोत्तीर्यतेऽसौ दुर+उदु+त-कर्मणि

खल् । १दुत्तरे “दुरुत्तरे पङ्क द्वाभ्यकारे” भट्टिः ।

भावे खल् । २दुःखेन शरणे पु० । दुष्टसत्तरम् प्रा०ष० ।

४दुष्टे सत्तरवाक्ये न० ।

दुरुदाहर ति० दुःखेनोदाहृत्यते दुर+आ+ह-कर्मणि

खल् । दुःखेन वचनीये “अनुष्मितार्चवन्द्यः प्रवन्द्यो

दुरुदाहरः” भाषः । प्रा०ष० । २दुष्टे उदाहरणे पु०

दुरुधुरा स्त्री जन्मकाये चन्द्रात् द्वितीयहाद्वयस्विते रवि

भिन्नग्रहद्वये चान्द्रयोगभेदे तत्तत्तद्व्यभेदकादिषु

वृहज्जा० भट्टोत्पन्नव्याख्यानयोर्दर्शितं तथा

“हितार्कं सुनफाऽनफादुरुधुराः खान्त्योभयस्यैर्ष्यैः

शीतांशोः कथितोऽन्यथा तु चन्द्रभिः केमद्रुमोऽन्यैस्त्वसौ ।

केन्द्रे शीतकरेऽयं वा चन्द्रयुते केमद्रुमो नेष्यते । केचित्

केन्द्रनवांशकेषु च वदन्त्युक्तिः प्रविज्ञा न वा । त्रिंशत्तद्व्याः

सुनफाऽनफाख्याः मरितयं दोरुधुरे प्रभेदाः । वृहज्जा-

कल्यैः क्रमशोभिनीय नीते निवृत्तिः पुनरन्यनीतिः” वृहज्जा०

“अथ सुनफानफादुरुधुराकेमद्रुमाख्यं योगचतुष्टयं

“अथ सुनफानफादुरुधुराकेमद्रुमाख्यं योगचतुष्टयं

“अथ सुनफानफादुरुधुराकेमद्रुमाख्यं योगचतुष्टयं

“अथ सुनफानफादुरुधुराकेमद्रुमाख्यं योगचतुष्टयं

“अथ सुनफानफादुरुधुराकेमद्रुमाख्यं योगचतुष्टयं

“अथ सुनफानफादुरुधुराकेमद्रुमाख्यं योगचतुष्टयं

“अथ सुनफानफादुरुधुराकेमद्रुमाख्यं योगचतुष्टयं